

Egy Oscar a francia filmnek

Párizsi filmlevél

Hón óhajtott kitüntetéshez jutott a francia játékfilmgyártás. Az idei Oscar-díjak odaítélése alkalmával a filmművészet egyik legrangosabb nemzetközi megtiszteltetésében részesült az *Elöttem az élet* című francia dráma. A dicsőség voltaképpen Simone Signoret nevéhez fűződik. Két évtizeden belül ez a második alkalom, amikor az ő személyes varázsa, ritka tehetsége és meggyőző egyénisége vívja ki az amerikai elismerést a francia filmművészet számára.

Első ízben 1958-ban nyerte el Simone Signoret az Oscar-díjat, a legjobb női alakításért kitűzött jutalmat. Akkor már tizenkét éve ismert európai színésznő volt, hisz pályafutása közvetlen a felszabadulást követő esztendőkből első férje, Yves Allegret rendező oldalán kezdődött. Az Oscarért azonban olyan vetélytársakkal kellett abban az esztendőben megküzdenie, mint Katherine Hepburn, Elisabeth Taylor és Doris Day. A díjat a *Hely a tetőn* című filmben nyújtott alakításáért kapta, s ugyanezt jutalmazták nagydíjjal az 1958-as Cannes-i fesztiválon is. Akkor szépséges, hódító fiatalasszonyt elevenített meg, most egy halála előtt álló beteg, de leküzdhetetlen energiájú öregasszonyt, Madame Rosa-t. Mert jóllehet a kitüntetés az elismerő oklevél szerint a filmnek szól, valójában azonban az érdem elsősorban Simone Signoret-é, akinek kivételes alakítása mind a kritika, mind a közönség körében osztatlan elismerést aratott. Egy idős zsidó asszonyt jelenít meg, aki minden energiáját, vagyonát elhagyott gyerekek — javarészt prostituáltak lezármazottai — védelmére és nevelésére fordítja. Fiatal korában ő is erre a kenyérkeresetre kényszerült, de céltudatos ravaszágával, kemény akaratával felküzdötte magát. Kisebbségre tett szert, s most életét az elhagyott gyermekek megmentésének szenteli. A film ennek az asszonynak utolsó hónapjait ab-

rázolja, s a féltésnek, ragaszkodásnak azt a légkörét, amely gyámtoltjai, különösen egy Mohamed nevű kisfiú részéről körülveszi. A filmet Emile Ajar nagy sikert aratott, magyarrá is lefordított *Elöttem az élet* című regénye alapján Moshe Mizrahi vitte filmre.

Egyöntetű elismerés fogadta a kritika részéről a *Zöld szoba* című művet. Az igényes, művészi értékű alkotás François Truffautnak, napjaink legelismertebb francia rendezőjének műve. Ő alakítja a film főszerepét is. A történetet Henry James elbeszélései alapján Jean Gruault-val írta, aki az utóbbi esztendőkből állandó partnere forgatókönyvei meg-

**Simone Signoret az *Elöttem az élet*-ben.
Rendező: Moshe Mizrahi**

**Annie Girardot és Louis de Funès —
Claude Zidi: Szennyeződécs című filmjében**

alkotásában. Gondolatilag a film témája a halál, pontosabban az ember és a halál rejtélyes, izgalmasan elentmondásos viszonya. A történet röviddel az első világháború utáni időkben játszódik. Hősünk Julien testileg sértetlenül tért vissza az iszonyú mészárlásból, ahol annyi milliónyian pusztultak el. De közben meghalt a felesége. Szenvedélyes vonalmat érez az elhunyt élettárs iránt. És a zöld szoba, felesége volt lakóhelye, az a tér, ahová a kultikus ragaszkodás megnyilvánulásai összpontosulnak. Az emlékek felkutatása közben találkozik egy leánnyal, akit ugyancsak egy halott férfi emléke tart bűvöletében. A közös sors összekapcsolja őket, ám el is választja a két embert, mert a halott férfi egészen mást jelent Julien, mint a leány életében.

A francia filmművészet másik figyelemre méltó teljesítménye csak most került a közönség elé. Rendezője André Cayatte. Negyedszázados pályafutása alatt tizenhat játékfilmet készített. Elkötelezett, haladó gondol-

kodású művész, aki első művével, *Az özönvíz előtt* című filmjével valóssággal berobbant a filmművészet világába és ezzel az 1953-as Cannes-i

Monica Vitti és François Périer az Államérdek című filmben. Rendező: André Cayatte

fesztiválon a nemzetközi nagydíjat nyerte el. 1960-ban a velencei bienálén szintén a fődíjjal, az Arany oroszlánal tüntették ki az *Atkelés a Rajnán* című filmjéért. Legújabb, *Az államérdek* című művében, kényes, izgalmas politikai témához nyúl. Ezúttal is élesen leleplez, pamfletszerű, polémikus a hangvétele. Leleplezésének éle a fantasztikus méreteket öltött nemzetközi fegyverkereskedelem ellen irányul. Konkrétan a francia fegyverkereskedők lelkiismeretlenségére és felelőtlenségére mutat rá. Drámai történetében azt hangsúlyozza, hogy a fegyverekkel üzött világméretű tranzakciók nem hasonlíthatók a többi nagy, nemzetközi kereskedelmi manipulációkhoz. Méreteikben és jelentőségükben felülmúlják a kábítószert csempészt is. A fegyverkereskedésben ugyanis közvetlenül érdekelt maga az állam is. Jelen esetben a francia államrendszer, amely teljes diplomáciai, katonai apparátusával támogatja a piszkos ügyleteket. A történet Afrikában bonyolódik: francia ügynökök szándékosan robbantanak ki egy országban a hatalom és a kívülről támogatott láza-

Alain Delon — Georges Lautner: *Egy rohadt alak halála* című filmjében

François Truffaut *Zöld szoba* című filmjében

dók között, csupán hogy mindkettőt busás profit ellenében ellássák fegyverekkel. A Cayatte rendezte film főszerepeit Jean Yanne, Monica Vitti és François Périer alakítják.

Érdekes politikai témát feszeget a bűnügyi történet műfajában Georges Lautner, aki a francia filmművészet egyik legsikeresebb alkotója. Tizenkét év alatt húsz filmet jegyzett és valamennyi — siker volt. Az *Egy rohadt alak halála* című új művében a vidéki francia politikai élet posványát kavarja fel. A kulisszák mögött húzódo személyi érdekeket, bűnös manipulációkat, maffiákat és a sokszor vére menő vetélkedéseket. A film főhőse Alain Delon, aki továbbra is a legnépszerűbb francia színész. 1978-ban négy film főszerepét alakította. Partnerei: Mireille Darc és Ornella Muti.

Biztos kasszasikernek ígérkezik Louis de Funès és Annie Girardot legújabb közös vállalkozása, a *Zizanie* (Szennyeződés), amely a környezetvédelemmel kapcsolatos kampá-

nyokat, a lázat, a politikai manipulációkat leplezi le harsány komédia formájában.

Beszámolónk végére hagyunk néhány jellemző adatot a francia mozilátogatás 1977-es mérlegéből. Az év anyagilag legsikeresebb tíz filmje között öt francia, négy amerikai és egy angol filmet találunk. A piacot tehát továbbra is az amerikai, francia produkciók uralják. Van azonban két említésre méltó érdekes tünet. Az év kasszasikerei közé tartozik Jacques Tati hosszú esztendőök óta nem játszott három filmjének, *Az ünnepnapnak*, *az Hulot úr nyaralnak* és a *Nagybácsinak* a felújítása. A szakajtó az év igazi eseményeként azonban azt értékeli, hogy egy elsőfilmes rendező, Diane Kurys a *Menta diaboló* című, a serdülőkor problémáival foglalkozó művével kiugró sikert aratott. A filmet négy hét alatt közel fél millió néző tekintette meg. Az első hónapban felváltva szerepelt a leglátogatottabb filmek listáján az első és a második helyen.

V. M.